

Комунальний заклад вищої освіти
«Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія»
Запорізької обласної ради
Факультет реабілітаційної педагогіки та соціальної роботи
Кафедра спеціальної освіти та психології

БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

Особливості мовлення дітей старшого дошкільного віку із фонетико-фонематичним недорозвиненням мовлення

Виконала студентка групи СОб-4(1)
спеціальності 016 Спеціальноосвіта
РупчєваАліна Володимирівна
Керівник: С. М. Лупінович
Рецензент: Галієва О. М.
Нормоконтроль __Юлія КЛОЧКОВА

Запоріжжя

2022 р.

РЕФЕРАТ

Бакалаврська робота: 44 сторінок, 1 табл., 50 джерела, 1 додаток.

Об'єкт дослідження: мовлення дітей старшого дошкільного віку із фонетико-фонематичним недорозвиненням

Предмет дослідження: виявлення особливостей мовлення дітей старшого дошкільного віку із фонетико-фонематичним недорозвиненням.

Мета дослідження: полягає в теоретичному вивченні та виявленні особливостей мовлення дітей старшого дошкільного віку із фонетико-фонематичним недорозвиненням.

Методи дослідження: теоретичні (вивчення й аналіз психолого-педагогічної літератури; узагальнення поглядів вчених на дану проблему).

2. Емпіричні (бесіда з дітьми, батьками, вихователями; педагогічний експеримент (визначення рівнів сформованості мовлення) на основі діагностичної методики Альони Король «Діагностичне обстеження рівня мовленнєвого розвитку дитини».

3. Статистичні (процедура обробки даних).

Отже, проблема мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку з ФФНМ є актуальною, оскільки слабкий розвиток у даної категорії мовленнєвих здібностей призводить до ускладнень у спілкуванні й труднощів при обміні інформації. У дітей з ФФНМ проявляються стійкі порушення мовленнєвої функції, що супроводжуються незрілістю окремих психічних функцій, емоційною нестійкістю. Для дітей з ФФНМ важливо звернути увагу на стан сформованості фізіологічних механізмів мовлення, які є запорукою для створення необхідного фундаменту мовного розвитку, створення умов для практичного спілкування і формування необхідних навичок мовленнєвого процесу.

ВСТУП

Досліджувана тема є досить актуальною, мовлення являється однією з найважливіших форм людського буття, людською активністю без якої не можливо виконувати будь-яку діяльність.

Мовлення – це багатоаспектне явище, яке поєднує в собі генетичні, нейрофізіологічні, психофізичні, біологічні, мовні, соціокультурні, етнічні, фізичні, лінгвістичні компоненти.

Розвиненість мовлення залежить від багатьох чинників. Процес мовлення запускається лише тоді, як головний мозок, фізіологічний слух та артикуляційний апарат досягнуть необхідного рівня розвитку. Також відстежується тісний взаємозв'язок між навколишнім середовищем та мовленнєвими процесами.

Якщо дитину позбавляти мовленнєвого спілкування у неї виникне затримка мовленнєвого розвитку, а надалі фонетико-фонематичне недорозвинення мовлення.

Мовленнєвий розвиток дитини дошкільного віку – це процес набуття оптимального щодо віку об'єму лінгвістичних уявлень, граматичних навичок, сформованість мовленнєвої активності, розвиненість мовленнєвих здібностей, самостійність в опануванні лінгвістичною інформацією, вміння використовувати різноманітні засоби спілкування.

Спілкування за допомогою мовлення - це один із найперших видів діяльності в онтогенетичному розвитку особистості, а також це універсальна умова розвитку і формування дитячої особистості в період дошкільного дитинства. Тому що саме у процесі спілкування дитина стає активним суб'єктом взаємодії: пізнає навколишній природний, предметний, соціальний світ, його різноманітність та цілісність. А також вчиться розкривати внутрішній світ, образ власного Я.

Отже, мовлення відіграє вирішальну роль у формуванні дитини – як особистості, саме завдяки йому відбувається процес повноцінної життєдіяльності індивіда.

Сучасні дослідження науковців трактують мовленнєве спілкування у контексті теорії мовленнєвої діяльності: мовленнєве спілкування – це специфічна людська взаємодія в процесі їх діяльності, яка складається із комунікативних актів, учасниками яких є комуніканти, що продукують мовлення.

Період дошкільного віку є вирішальним для особистості, в цей час активно розвиваються мовленнєві механізми. Від рівня сформованості мовленнєвої функції залежатиме успішність життєдіяльності дитини в соціумі.

Сформованість фізіологічних механізмів мовлення у дітей з ФФНМ своєю чергою визначає рівень здатності індивіда комунікувати з людьми.

Отже, проблема мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку з ФФНМ є актуальною, оскільки слабкий розвиток у даній категорії мовленнєвих здібностей призводить до ускладнень у спілкуванні й труднощів при обміні інформації. У дітей з ФФНМ проявляються стійкі порушення мовленнєвої функції, що супроводжуються незрілістю окремих психічних функцій, емоційною нестійкістю. Для дітей з ФФНМ важливо звернути увагу на стан сформованості фізіологічних механізмів мовлення, які є запорукою для створення необхідного фундаменту мовного розвитку, створення умов для практичного спілкування і формування необхідних навичок мовленнєвого процесу.

Об'єкт дослідження: мовлення дітей старшого дошкільного віку із фонетико-фонематичним недорозвиненням.

Предмет: виявлення особливостей мовлення дітей старшого дошкільного віку із фонетико-фонематичним недорозвиненням.

Мета дослідження полягає в теоретичному вивченні та виявленні особливостей мовлення дітей старшого дошкільного віку із фонетико-фонематичним недорозвиненням.

Відповідно до мети визначені основні завдання дослідження:

1. Проаналізувати стан дослідження проблеми особливостей мовлення дітей старшого дошкільного віку із фонетико-фонематичним недорозвиненням.

2. Дібрати діагностичний матеріал для визначення рівнів сформованості мовлення дітей старшого дошкільного віку із фонетико-фонематичним недорозвиненням та проаналізувати отримані результати.

3. Розробити методичні рекомендації для педагогів щодо особливостей мовлення дітей старшого дошкільного віку із фонетико-фонематичним недорозвиненням.

Методика дослідження:

1. Теоретичні (вивчення й аналіз психолого-педагогічної літератури; узагальнення поглядів вчених на дану проблему).

2. Емпіричні (бесіда з дітьми, батьками, вихователями; педагогічний експеримент (визначення рівнів сформованості мовлення) на основі діагностичної методики Альони Король «Діагностичне обстеження рівня мовленнєвого розвитку дитини»).

3. Статистичні (процедура обробки даних).

База дослідження: діагностичний етап проходив на базі дошкільного навчального закладу ясла-садка комбінованого типу №229 «Дніпряночка» Запорізької міської ради Запорізької області.

Структура та обсяг бакалаврської роботи: 44 сторінки, 1 табл., 50 джерела, 1 додаток.

ВИСНОВКИ

Отже, підсумовуючи написане, можна зазначити, що проаналізувавши стан дослідження проблеми особливостей порушень розвитку мовленнєвих процесів можна зазначити, що дослідження мовленнєвої діяльності дітей із ФФНМ засвідчили високу значущість зазначеної проблеми, а також на сьогодні вченими визначено особливості мовленнєвих девіацій дошкільників зазначеної нозології констатовано недостатній ступінь сформованості вербальних засобів спілкування, затримку у розвитку провідних форм спілкування з однолітками і дорослими, недостатньою розвиненістю анатомо-фізіологічних структур, які забезпечують процеси мовлення.

Також було здійснено добір діагностичного матеріалу для визначення рівнів сформованості мовленнєвих процесів у дітей дошкільного віку та проаналізувавши отримані результати можна дійти висновку, що переважна більшість дітей дошкільного віку з фонетико-фонематичним недорозвиненням мають порушення мовлення в тому чи іншому ступені його вираження.

Дитина перед тим вступити до школи має загалом опанувати систему рідного мовлення, засвоїти його літературні норми, а також культуру усного мовлення та спілкування. Тому проблема формування правильної звуковимови, усного та письмового мовлення у дітей старшого дошкільного віку в умовах дошкільного навчального закладу залишається дуже актуальною у наш час як для практичної, так і до теоретичної сторони дошкільного виховання, логопедичного впливу серед дошкільників в освітньому просторі України.